

Προσφώνησις τοῦ Μακαριωτάτου στήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας

7/10/2014

Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Χάριτι Θεοῦ συνέρχεται συνοδικῶς ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

στίς ἀρχές μιᾶς ἀκόμη ἐκκλησιαστικῆς περιόδου. Κατά τόν λόγο τοῦ Μεγάλου Βασιλείου (Ἀνεπίγραφος περί Συνόδου), «Τί γάρ ἂν γένοιτο χαριέστερον, ἢ τοὺς τοσοῦτῳ τῷ πλήθει τῶν τόπων διηρημένους τῇ διὰ τῆς ἀγάπης ἐνώσει καθορᾶν εἰς μίαν μελῶν ἀρμονίαν ἐν σώματι Χριστοῦ δεδέσθαι;». Ὅφειλουμε νά δοξάζουμε τόν ἐν Τριάδι Θεό πού μᾶς ἀξιώνει αὐτῆς τῆς εὐλογίας. Θά ἤθελα νά ὑπενθυμίσω ὅτι τό γεγονός αὐτό καθεαυτό τῆς συγκλήσεως δέν εἶναι ἱστορικῶς αὐτονόητο. Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας συνέρχεται τακτικῶς καί ἐλευθέρως, κάτι τό ὁποῖο δέν ἦταν δυνατόν γιά τά πρῶτα 70 καί πλέον ἔτη τῆς ἱστορίας Της. Κατά τή μακρά περίοδο μεταξύ τῶν ἐτῶν 1834 καί 1907 δέν ἐδίδετο ἡ ἄδεια νά συγκληθεῖ ἡ Ἱεραρχία ἀπό τήν τότε Πολιτειακή Ἀρχή, ὑπό τόν φόβο τῆς δυνάμεως καί τῆς βαρύτητος πού μπορεῖ νά ἔχει ἡ ἐνότητα, ἡ συνοδικότητα, ἡ φωνή καί ἡ μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας πρός τήν κοινωνία.

Σᾶς εὐχαριστῶ γιά τήν προσέλευσή σας στήν παροῦσα Συνεδρίαση, ἡ ὁποία δέν διαθέτει, ὅπως τά τελευταῖα ἔτη, κεντρικό θέμα, ἔχει ὅμως πάντοτε βαρύνουσα σημασία. Περιλαμβάνει τρεῖς εἰσηγήσεις, τίς ὁποῖες ἀναμένουμε μέ ἐνδιαφέρον. Τόν κύκλο τους πρόκειται νά ἀνοίξει ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Ἄνθιμος μέ θέμα: «Ἐκκλησία καί νέος Ἑλληνισμός». Τήν ἐπαύριον, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος θά μᾶς ἐνημερώσει «Περί τῆς μελλούσης Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, ἣτις θά συνέλθῃ κατά τό ἔτος 2016». Καί τέλος, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαος θά παρουσιάσει τό θέμα: «Ὁρθόδοξος βιοηθικός προβληματισμός». Θά ὑπάρξει ἰκανός χρόνος γιά συζήτηση καί ἀνταλλαγή ἀπόψεων. Θά παρακαλοῦσα μόνον οἱ τοποθετήσεις σας ἐπ' αὐτῶν νά εἶναι κατά τό δυνατόν καίριες καί σύντομες, ὥστε νά

ἀπομείνει ἀπαραίτητος χρόνος γιά νά καταλήξουμε σέ συγκεκριμένες ἀποφάσεις πρὸς ὑλοποίησιν ὑπὸ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Οἱ καιροὶ ὑποδεικνύουν τὴν ἀναγκαιότητα λήψεως ἀποφάσεων, μέ τίς ὁποῖες θά ἐκφρασθεῖ καί ἐν τῇ πράξει ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ τέταρτη ἡμέρα εἶναι ἀφιερωμένη στίς ἐπισκοπικές ἐκλογές πρὸς πλήρωσιν τῶν τριῶν κενωθειῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων Γρεβενῶν, Μεγάρων καί Σαλαμῖνος, καί Νέας Ἰωνίας καί Φιλαδελφείας. Ἐπιπροσθέτως, ἡ Σύνοδος καλεῖται νά καλύψει τὴν δημιουργηθεῖσα θέση βοηθοῦ Ἐπισκόπου.

Συνεδριάζουμε γιά μίαν εἰσέτι φορά σέ κρίσιμη συγκυρία γιά τὴ χώρα μας. Οἱ οικονομικές δυσκολίες παραμένουν, ἡ ἀπελπισία καί ἡ ἀνεργία ἐξακολουθοῦν νά μαστίζουν τὸν ἀγαπητό λαό μας. Ἐπικρατεῖ βαθειά ἀγωνία γιά τὸ ἐνδεχόμενο οἱ συνεχιζόμενες θυσίες του νά μείνουν ἐν τέλει χωρὶς ἀντίκρισμα. Εὐθύνη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νά μεταφέρει τὴ φωνή τῶν προσφευγόντων εἰς Αὐτήν, νά διακηρύξει αὐτὴ τὴν ἀγωνία γιά ὅσα δοκιμάζουν τὸν λαό τοῦ Θεοῦ, νά τὸν διακονεῖ καί νά τὸν στηρίζει μέ ὅλες τῆς τίς δυνάμεις. Ἡ Ἐκκλησία δέν μπορεῖ παρά νά ἐκφράσει αὐτὴ τὴν ἀγωνία, διότι εἶναι ἐκεῖνη πού ἀπορροφᾷ ὅλους αὐτούς τοὺς κραδασμούς, τὸν πόνο, τίς ἀνάγκες, τὴν ἀπόγνωση τῶν ἀνθρώπων, καί προσπαθεῖ νά τείνει χεῖρα βοήθειας καί νά δώσει δύναμη καί ἐλπίδα, νά ἐμπνεύσει τὸ ὄραμα. Θέλω νά εὐχαριστήσω στά πρόσωπά σας ὅλες τίς Ἱερές Μητροπόλεις γιά τὸ πολυσχιδές ἔργο τους καί νά ζητήσω νά διαβιβάσετε καί στους κληρικούς σας καί τοὺς λοιπούς συνεργάτες τίς εὐχαριστίες καί τὴν ἀναγνώριση γιά τὴν ὑποστήριξή τους στὸν κοινὸ ἀγῶνα τῆς διακονίας. Χωρὶς τὴ συμβολή τους μέσα ἀπὸ τὰ ζωτικά μας κύτταρα, τίς ἐνορίες ἀνά τὴν ἐλληνικὴ ἐπικράτεια, τοῦτο τὸ ἔργο δέν θά ἦταν δυνατόν νά πραγματοποιηθεῖ. Εὐχαριστίες ὀφείλονται καί πρὸς τὰ μέλη τῆς παρελθούσης Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, πού συνέβαλαν κοπιωδῶς στὴν ἐπίλυση καίριων προβλημάτων. Πρέπει ὅλοι, ἡ κάθε Ἱερά Μητρόπολη, νά συμβάλουμε σὲ μὲτρο πού μᾶς ἀναλογεῖ, διότι μέ τὴν κοινὴ προσπάθεια πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι θά ἐπέλθει καί ἀνάπτυξη στὸν τόπο αὐτὸ καί ἡ πολυπόθητη ἔξοδος ἀπὸ τὸν οικονομικὸ ζυγὸ πού ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια ἐπικρέματαί ὡς σταυρὸς στὸς ὤμους μας.

Ἰδιαίτερη προσοχὴ ἀπαιτεῖται στίς μεταξὺ μας σχέσεις. Διότι κατὰ τὸ παρελθόν ἐκκλησιαστικὲς ἔριδες συνετέλεσαν σὲ νά ἐπακολουθήσουν ἐθνικὲς

καταστροφές. Επιτρέψτε μου νά διατυπώσω τή γνώμη ὅτι στήν κρίσιμη αὐτή στιγμή ὁ τόπος δέν ἀντέχει ἐπιπρόσθετους ταλανισμούς. Ἔχει ἀνάγκη πολιτικῆς σταθερότητας τουλάχιστον γιά τά ἔτη πού ἀκολουθοῦν. Αἰταιεῖται πολιτική ἐνότητα γιά τά ἐπόμενα χρόνια ἐν μέσῳ τῶν συνθηκῶν πού ἔχουν ἀναπτυχθεῖ γύρω μας. Ὁ ρόλος μας καί ἡ θέση μας δέν εἶναι ἀσφαλῶς νά πολιτικολογοῦμε. Δέν νοεῖται Ἐκκλησία ὡς θεσμός προσόμοιος τῶν πολιτικῶν. Δέν γνωρίζει κομματικές παρατάξεις οὔτε ἀναμειγνύεται σέ πολιτικές ἀντιπαραθέσεις. Δέν δύναται ὡστόσο καί νά ἀγνοήσει τά πολιτικά δρώμενα, κλείνοντας τά μάτια μπροστά στά κοινωνικά προβλήματα. Ἀντιθέτως, ἔχει τήν ἀποστολή νά μαρτυρεῖ στήν πράξη ἔναντι τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν, ὅταν αὐτές ἐνεργοῦν εἰς βάρος τοῦ λαοῦ ἢ ἐρήμην του. Χωρίς λοιπόν τήν ἐνότητα τῶν πολιτικῶν μας καί τή σταθερότητα τῶν βουλευτικῶν δομῶν, οἱ θυσίες τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ κινδυνεύουν νά πᾶνε χαμένες, νά πέσουν στό κενό, γεγονός τό ὁποῖο θά ὀξύνει ἔτι περαιτέρω τίς κοινωνικές ἀνισότητες καί θά δώσει χῶρο σέ ὄσους ἐπιβουλεύονται τό μέλλον τῆς χώρας μας. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ἄν καί ἀφίσταται τῆς πολιτικολογίας, δέν δύναται ὡστόσο νά ἀποστεῖ καί τῆς εὐθύνης της ἔναντι τῶν ἀνθρώπων, διότι ὀφείλει νά μεταφέρει τίς ἀγωνίες τοῦ λαοῦ μας στά ὄψα τῶν κυβερνῶντων. Κάποιος νέος μου εἶπε: «Ἄς κάνουν ὅ,τι θέλουν· γιατί ὑποθηκεύουν ὁμως τό μέλλον μας; Ἐμεῖς ἀπλά θέλουμε νά ἔχουμε μιᾶ εὐκαιρία νά φτιάξουμε τή δική μας Ἑλλάδα». Σέ αὐτήν ἀκριβῶς τήν κραυγή ἀγωνίας πρέπει νά σταθοῦμε. Στόχος μας δέν εἶναι νά ἐπικρίνουμε, ἀλλά νά ἀναδείξουμε τίς ἀρχές καί τίς ἀξίες μέ τίς ὁποῖες γαλουχηθήκαμε, τοῦ Χριστιανισμοῦ καί τοῦ Ἑλληνισμοῦ, οἱ ὁποῖες κράτησαν καί πρέπει νά συνεχίσουν νά κρατοῦν αὐτόν τόν τόπο ὄρθιο στήν ἱστορία.

Ἡ Ἐκκλησία ἔχει χρέος νά στηρίζει τόν λαό καί νά μή διχάζει τόν λαό. Διαβλέπω ὅτι τά ἐπόμενα ἔτη θά εἶναι δύσκολα. Χρειάζεται καθείς ἐξ ἡμῶν νά ἀναλάβει τήν εὐθύνη πού τοῦ ἀναλογεῖ καί νά ἐπιδείξει ὠριμότητα καί διάθεση γιά συνεργασία. Σέ ἀντίθετη περίπτωση ἡ κατάληξη μπορεῖ νά ἀποβεῖ ὀλέθρια καί ἀντί τῆς ἐξόδου ἀπό τήν κρίση νά ὀδηγηθοῦμε σέ ἀπευκταῖο τέλος.

Ὅφειλω πάντως νά εὐχαριστήσω τήν Ἑλληνική Πολιτεία γιά συγκεκριμένα θέματα. Μέ τή συνεργασία μας καί κατά τήν παρελθούσα Συνοδική Περίοδο δόθηκαν λύσεις σε πολλές ἐκκρεμότητες. Καρπός αὐτῆς τῆς συνεργασίας εἶναι

οί νέες νομοθετικές ρυθμίσεις πού ἐνέκρινε ἡ Βουλή πρό ὀλίγων ἡμερῶν. Ἐπιτρέψτε μου νά τίς ἀναφέρω ἐπιγραμματικά:

1. Καταργοῦνται τά ἀνταποδοτικά τέλη ΟΤΑ γιά ὄλους τούς Ναούς, ἀνεξαρτήτως θρησκείας ἢ δόγματος.

2. Ἐπιτρέπεται ἡ δωρεάν πολεοδομική τακτοποίηση αὐθαίρετων κατασκευῶν καί βοηθητικῶν χώρων καί γιά τούς Ἱερούς Ναούς πού ἀνήκουν σέ Ἱερά Προσκυνημάτων, Ἐκκλησιαστικά Ἰδρύματα καί Ἐκκλησιαστικά Μουσεῖα.

3. Καταργεῖται ἡ ὑποχρεωτική συμμετοχή στά Μητροπολιτικά Συμβούλια Προϊσταμένου τῆς ΔΟΥ καί δικηγόρου τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους.

4. Ναοί καί περιουσίες διαλελυμένων ἢ διαλυόμενων Μονῶν παραμένουν στήν κυριότητα τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἢ περιέρχονται στήν κύρια ἢ ἀνασυνιστώμενη Μονή.

5. Οἱ ἐσωτερικοί καί ἰδρυτικοί κανονισμοί τῶν Μονῶν καί Ἡσυχαστηρίων ἐλέγχονται καί ἐγκρίνονται ἀπό τόν ἐπιχώριο Μητροπολίτη καί τή ΔΙΣ.

6. Ἐκκλησιαστικά ἀκίνητα Μητροπόλεων, Ἐνοριῶν, παλαιῶν Ἐπισκοπῶν ἢ τέως ὀρθοδόξων χριστιανικῶν κοινοτήτων, τά ὅποια ὑπάγονται πλέον στήν ἐδαφική περιφέρεια νέων Μητροπόλεων ἢ Ἐνοριῶν, περιέρχονται κατά κυριότητα σέ αὐτές χωρίς ἄλλη πράξη, συμβόλαιο ἢ ἀντάλλαγμα.

7. Παλαιές Ἐνορίες, Μονές καί Ἡσυχαστήρια, πού ἰδρύθηκαν πρό τῆς ἰσχύος τοῦ Ν. 590/1977, ἄνευ ἐκδόσεως ΦΕΚ ἰδρύσεως, δύνανται νά ἀποδείξουν τή νόμιμη ὑπόστασή τους μέ πράξη τῆς ΔΙΣ κατόπιν εἰσηγήσεως τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτου.

8. Πράξεις συστάσεως καί Κανονισμοί Ἰδρυμάτων καί Προσκυνημάτων πού δημοσιεύθηκαν στό δελτίο «Ἐκκλησία» δύνανται πλέον νά δημοσιευθοῦν στό ΦΕΚ μέ ἀναδρομική ἰσχύ.

9. Τά διαχωριστικά διατάγματα τοῦ ΟΔΕΠ καί ἕτεροι πίνακες ἀκινήτων ἀποτελοῦν ἐκ τοῦ νόμου τίτλους ἰδιοκτησίας γιά τίς Μονές χωρίς νά ἀπαιτεῖται ἡ μεταγραφή τους στά ἀρμόδια Ὑποθηκοφυλακεῖα.

10. Τό Πανελλήνιο Ἱερό Ἰδρυμα Εὐαγγελιστρίας Τήνου παύει νά ἐξαιρεῖται ἀπό τίς διατάξεις τοῦ Ν. 590/1977 γιά τά Ἱερά Προσκυνηματα καί τούς Ἱερούς Ναούς.

11. Προστίθεται στή συγκρότηση τοῦ Πολυμελοῦς Συμβουλίου τῆς Ριζαρείου Σχολῆς καί ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἄνευ δικαιώματος ψήφου.

12. Ἐπιτρέπεται νά μετατάσσονται δημόσιοι ὑπάλληλοι οἱ ὁποῖοι εἶναι θεολόγοι ἐκπαιδευτικοί σέ κενές θέσεις ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων καί στό Διορθόδοξο Κέντρο.

13. Δημιουργοῦνται ἐπιμέρους θέσεις τακτικῶν ὑπαλλήλων σέ Ἱερές Μητροπόλεις.

14. Καθίσταται μόνιμη ἡ Μητρόπολη Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καί Πολυκάστρου.

Τό γεγονός ἐπίσης ὅτι ψηφίστηκε νόμος πού δίνει τή δυνατότητα στίς θρησκευτικές κοινότητες νά ἔχουν ἔννομη σχέση μέ τό ἑλληνικό κράτος συμβάλλει ὀπωσδήποτε θετικά στή διεθνή εἰκόνα τῆς χώρας μας. Ἦταν καιρός νά κατανοήσει στήν πράξη ἡ Ἑλληνική Πολιτεία ὅτι ἡ συνεργασία μέ τήν Ἐκκλησία ἐνέχει πολλαπλά ὀφέλη τόσο ἐντός ὅσο καί ἐκτός Ἑλλάδος.

Σᾶς εὐχαριστῶ γιά τήν προσοχή σας μέχρι στιγμῆς. Χωρίς νά θέλω νά στερήσω περισσότερο πολύτιμο χρόνο ἀπό τόν ἅγιο Θεσσαλονίκης πού ἔχει σήμερα τήν εἰσήγησή του, ἐπιτρέψτε μου νά ἀναφερθῶ ἐν συνόψει καί σέ ὀρισμένα ἀκόμη φλέγοντα ζητήματα.

Παρακολουθοῦμε καιρό τώρα μέ πόνο ψυχῆς τήν ἔκρυθμη κατάσταση στήν Ἑγγύς Ἀνατολή. Εἶναι πράγματι ἐξαιρετικά ὀδυνηρή ἡ διαπίστωση ὅτι ὅλες αὐτές οἱ ἀναταραχές, ἡ αἱματοχυσία καί οἱ βιαιότητες μέ στόχο χριστιανούς ἀδελφούς μας, ἐκτυλίσσονται σέ ἐπιφανεῖς ἱστορικές ἐστίες τοῦ χριστιανισμοῦ, ὅπως ἡ Αἴγυπτος καί ἡ Συρία, σέ ἱερούς τόπους καί λίκνα τῆς Ἐκκλησίας πού μᾶς παρέδωσαν τό ὄνομα τοῦ χριστιανοῦ καί γέννησαν πλῆθος ἁγίων καί Πατέρων μέ προεξάρχοντα τόν ἱερό Χρυσόστομο. Πρόκειται γιά τραγωδία βαθύτατη, τῆς ὁποίας ἀκόμη δέν γνωρίζουμε τήν κατάληξη.

Πρέπει πάση θυσία νά δράσουμε ὑπευθύνως, ἐάν θέλουμε νά παραμείνουν ἐν ζωῇ οἱ χριστιανικές κοινότητες τῶν περιοχῶν αὐτῶν. Ἡ Ἑγγύς Ἀνατολή ἔχει τό παγκόσμιο προνόμιο τρεῖς μονοθεϊστικές θρησκεῖες νά συνυπάρχουν εἰρηνικά ἐπί αἰῶνες στό ἔδαφός της: ὁ χριστιανισμός, ὁ ἰουδαϊσμός καί τό ἰσλάμ. Ἄν ἐκλείψει ἡ διαρραγεῖ αὐτή ἡ τριμερῆς ἰσορροπία, τό ἀποτέλεσμα θά

είναι τραγικό. Από τή γεωστρατηγική της θέση, ή πατρίδα μας λειτουργεί ως ουσιαστικός παράγοντας για τήν επικράτηση τής ειρήνης στό ευρύτερο χώρο. Άν συνεχιστούν οι ένοπλες συρράξεις, μεγάλος αριθμός προσφύγων και μεταναστών ένδέχεται νά εισρεύσει και στή χώρα μας μέ άπρόβλεπτες συνέπειες.

Είναι ανάγκη νά προβληματιστούμε όλοι, νά καλέσουμε τόν πιστό λαό νά ένώσει τή φωνή του μαζί μας και νά προσευχηθοῦμε ό Θεός νά διαφυλάξει τούς δοκιμαζόμενους αδελφούς μας. Οί θηριωδίες πού διαπράττονται εις βάρος τους υπό τό νέφος τοῦ πολέμου έφορμούνται από θρησκευτικό φανατισμό. Αὐτή ή καινοφανής νεοϊσλαμική άπειλή πού άπλώνεται από τή Μέση Άνατολή ως τά Βαλκάνια πρέπει νά αντιμετωπιστεῖ καιρία και μέ σοβαρότητα. Πρέπει νά καταδικάζονται θρησκευτές και ζηλωτές θρησκευτών πού προωθοῦν τόν φανατισμό, τή βία, τή μισαλλοδοξία, τόν πόλεμο. Δέν είναι δυνατόν θρησκευτές νά γίνονται μέσα προβολής και προκλήσεως πολέμων, καταστροφής, διωγμών, ύποτιμήσεως και εὔτελισμοῦ τής άξίας τοῦ ανθρώπου.

Γιά τήν οικονομική κρίση –δηλαδή για τήν κρίση, ὅπως έκδηλώθηκε στήν οικονομία– πολλά έχουν ειπωθεῖ. Ένα μόνο άκόμη: νά μήν εγκαταλείψουμε τόν λαό μας, νά σταθοῦμε κοντά του. Άγάπη, καρτερία, ταπεινότητα, συνεργασία και άλληλεγγύη είναι οί άρετές πού θά λειτουργήσουν σωστικά και θά τόν ὀδηγήσουν νά δημιουργήσει. Υπογραμμίζω και ξεχωρίζω μίαν έξ αὐτών, τήν ὁποία θά έξακολουθήσω νά επαναλαμβάνω ὅσο ό Θεός μου δίνει ζωή, τήν άξία τής ένότητας τοῦ λαοῦ μας, ή ὁποία και πρέπει νά ξεκινᾶ μέσα από τή δική μας ένότητα.

Ἡ ένότητα συνιστᾶ τήν ταυτότητα τής Ἐκκλησίας: τό γεγονός ὅτι τά πρόσωπα πού τήν συναποτελοῦν δέν ὑπάρχουν άφ' έαυτών, μεμονωμένα, και τά χαρίσματα μέ τά ὁποία τούς προίκισε και έξακολουθεῖ νά τούς παρέχει ό Θεός είναι κοινά και δέν αποτελοῦν άτομικό κτῆμα τοῦ καθενός. Ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου συνέχει τήν Ἐκκλησία, διότι δέν μονοπωλεῖται, αλλά έκκλησιοποιεῖται.

Ἡ οικοδομή λοιπόν τής Ἐκκλησίας είναι έργο κοινό ὄλων τῶν μελῶν Της. Μέσα από τήν ποικιλία τῶν χαρισμάτων και τῶν ενεργειῶν αναδεικνύεται ή ένότητα και ή ένοποιός λειτουργία Της. Όλα τά μέλη, έστω κι εάν έχουν διαφορές μεταξύ τους, συνιστοῦν τό ένωμένο τῆ πίστει, τῆ άγάπη και τῆ ὁμολογία Σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Λέγει ο Κύριος εις το κατά Ἰωάννην: «Ἐν τούτῳ γνῶσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις» (Ἰω. ιγ', 35). Χαρακτηριστικό γνώρισμα τῶν Ἀποστόλων δέν εἶναι ἡ διενέργεια θαυμάτων, οὔτε οἱ θαυμαστοὶ λόγοι, ἀλλά ἡ ἐν Χριστῷ ἀγάπη καὶ ἐνότητα.

«Τοῦτο κεφάλαιον τῆς καθ' ἡμᾶς πολιτείας ἐστί», σημειώνει σχετικῶς ὁ ἱερός Χρυσόστομος, «τοῦτο γνώρισμα, τὸ μὴ τὰ ἑαυτῶν σκοπεῖν μόνον [...]· τοῦτο δεῖγμα τῆς πίστεως μέγιστον· Ἐν τούτῳ γὰρ γνῶσονται, φησί, πάντες ὅτι μαθηταὶ μού ἐστε, ἐὰν ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ἀγάπην δὲ δείκνυσι γνησίαν οὐ κοινωνία τραπέζης, οὐδὲ πρόσρησις ψιλῆ, οὐδὲ κολακεία ῥημάτων, ἀλλὰ τὸ διορθῶσαι καὶ σκοπῆσαι τὸ συμφέρον τοῦ πλησίον, τὸ τὸν πεπτωκότα διαναστῆσαι, τὸ τῷ κειμένῳ χεῖρα ὀρέξαι τῆς οἰκείας ἀμελήσαντι σωτηρίας, καὶ πρὸ τῶν οἰκείων ἀγαθῶν τὰ τοῦ πλησίον ζητῆσαι. Τοῦτο ἀγάπης γνησίας. Ἡ γὰρ ἀγάπη τὰ αὐτῆς οὐ βλέπει, ἀλλὰ πρὸ τῶν αὐτῆς τὰ τοῦ πλησίον ὀρᾷ, ἵνα δι' ἐκείνων τὰ αὐτῆς ἴδῃ».

Ἀπὸ πολλοὺς ἀγίους Ἀδελφούς ἔχουν θιγεῖ κατὰ διαστήματα ποικίλα θέματα πού χρήζουν μελέτης καὶ ἐπεξεργασίας. Φρονῶ κύριο μέλημά μας εἶναι νά συνεχίσουμε τὴν ἀποστολή μας, τὴ διακονία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τὴ διακονία τῶν ἀνθρώπων, καὶ νά δώσουμε ἰδιαίτερο βᾶρος στὴν πνευματικὴ καλλιέργεια. Ἄνθρωπος χωρὶς καλλιέργεια καὶ ἐσωτερικὴ ἀναφορά στὸν Θεό δέν μπορεῖ νά ἀνταποκριθεῖ στίς δυσκολίες καὶ τίς προκλήσεις τῆς σύγχρονης ἐποχῆς.

Περί τοῦ ζητήματος τῆς ἐπανεξετάσεως τοῦ τρόπου ἐκλογῆς τῶν Ἀρχιερέων, γιὰ τὸ πῶς πρέπει κάποιος νά ὀδηγεῖται στὴν διαποίμανση μιᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἔχω τοποθετηθεῖ ἀρκετές φορές στό παρελθόν. Δέν ἀποτελεῖ ὅμως ἀποκλειστικὰ δική μου εὐθύνη νά προβῶ αὐτὴ τὴ στιγμή σὲ ἀλλαγές οὔτε αἰσθάνομαι ἔτοιμος νά διατυπώσω προτάσεις. Αἰταιεῖται νά πηγάσει ἀπὸ ὅλους μας ἡ τάση γιὰ ἀναθεωρήσεις στό συγκεκριμένο θέμα. Φρονῶ ὅτι ἴσως χρειαστεῖ νά ἀφιερῶσουμε μίαν ὀλόκληρη Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας πρὸς συζήτησιν. Πρὸς στιγμὴν, αὐτὸ πού ἐμεῖς διατρανώνουμε καὶ πιστεύουμε εἶναι πὼς ὅ,τι πραγματοποιεῖται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ συντελεῖται μέ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ. Χρειάζεται νά τὸ ἀντιληφθεῖ καὶ ὁ λαός μας πλήρως αὐτό, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἐν πρώτοις συνιστᾷ μυστήριον, τὸ ὁποῖο τελεσιουργεῖται στό πρόσωπον καθενός ἐξ ἡμῶν. Εἶναι ὁ ἱερός χῶρος ὅπου ὁ ἄνθρωπος καταλλάσσεται μέ τὸν

Θεό, μέ τόν έαυτό του καί μέ τόν κόσμο, μυσταγωγείται καί αγιάζεται, βρίσκοντας τήν αλήθεια, τή γαλήνη καί τήν πληρότητα.

Απαιτείται επίσης νά όμονοήσουμε στό θέμα τής αξιοποίησεως τής Έκκλησιαστικής Περιουσίας. Άρκετά βήματα έχουν γίνει πρός αὐτή τήν κατεύθυνση, μέ πίο πρόσφατο τήν προειρημένη τροπολογία, ή όποία έρχεται εις έπιστέγασμα μακρᾶς πορείας έδραιώσεως τοῦ απαραίτητου νομικοῦ πλαισίου. Έμπιστευόμαστε τήν Οικονομική μας Ύπηρεσία, πρέπει όμως νά όμονοοῦμε καί μεταξύ μας, διότι τό ζήτημα θέλει πολλή προσοχή. Η οικονομική ανεξαρτησία αποτελεί άναγκαῖο όρο γιά τήν άπρόσκοπτη συνέχεια τής διακονίας μας πρός τόν λαό. Όσο πίο γρήγορα λοιπόν δοθεῖ ή δυνατότης στήν Έκκλησία νά άποκτήσει οικονομική ανεξαρτησία, τόσο καλύτερα θά εῖναι γιά όλους μας καί τόν τόπο. Αναμένουμε νά διατυπωθοῦν προτάσεις από έξειδικευμένα πρόσωπα μέ γνώμονα τό κοινό καλό καί όχι μεμονωμένα συμφέροντα.

Στό σημείο αὐτό ζητῶ τή στήριξη καί τή συμβολή σας. Παρακαλῶ νά άφήσουμε στήν άκρη κάθε ίχνος καχυποψίας, μικρόνοιας καί παραφιλολογίας. Άπαραίτητος κανόνας εῖναι ή διαφάνεια καί ή ένημέρωση πάντων ὑμῶν περί πάσης πιθανῆς προτάσεως. Δέν γνωρίζουμε τίς έποχές πού θά έλθουν. Χωρίς οικονομική ανεξαρτησία θά εῖμαστε διαρκῶς οὔραγοί στίς εξελίξεις. Στόχος μας δέν εῖναι ή οικονομική δύναμη, αλλά, δι' αὐτῆς, ή διακονία καί ενίσχυση τοῦ λαοῦ μας. Σᾶς εὐχαριστῶ από τήν καρδιά μου, γιατί ὅλη αὐτή ή έργώδης προσπάθεια δέν θά ἦταν δυνατή χωρίς τή δική σας άρωγή. Βοηθήστε λοιπόν νά προχωρήσουμε καί στήν ὑλοποίηση αὐτῶν τῶν όραματισμῶν.

Σέ λίγους μήνες εὐελπιστοῦμε νά έχουμε έτοιμο τόν νόμο γιά τήν Έκκλησιαστική Έκπαίδευση. Όλα τά άρμόδια Συνοδικά όργανα καλοῦνται νά συντονιστοῦν καί νά εντείνουν τήν προσήλωσή τους, ὥστε νά καταλήξουμε σέ αἴσιο καί οὐσιαστικό άποτέλεσμα. Οί καιροί έπιτάσσουν τήν αναγκαιότητα επενδύσεως στόν τρόπο αναδείξεως άξίων κληρικῶν, μέ ζήλο Θεοῦ καί γνώση, οί όποιοι νά δύνανται νά ανταποκριθοῦν στά σύγχρονα προβλήματα. Συχνά ή Έκκλησία χρησιμοποιεῖται ὡς εὐκόλο θύμα κατά τή διάθεση τῶν κυβερνώντων, μέ στόχο τήν παραπληροφόρηση τοῦ λαοῦ από τίς έκάστοτε δυσάρεστες πολιτικές εξελίξεις καί άλλα αναφυόμενα ζητήματα. Δέν εῖναι ὠρα μικροψυχίας καί προσκολλησεως σέ προκαταλήψεις. Απαιτείται νά ὑποστηρίξουμε τό ὑπό

ψηφισιν σχέδιο νόμου καί νά ἀφοσιωθοῦμε στήν ὀρθή ἐκκλησιαστική παιδεία τῶν ὑποψηφίων κληρικῶν μας.

Αἰσθάνομαι ὅτι σᾶς ἔχω κουράσει καί ὅτι ἔθεσα πολλά θέματα στή διάθεση τῆς ἀγάπης σας. Ἀσφαλῶς θά σταθοῦμε στίς προγραμματισμένες εἰσηγήσεις τῶν ἀγίων Ἀρχιερέων, θά τίς παρακολουθήσουμε μέ προσοχή καί θά τίς σχολιάσουμε μέ συντομία καί σαφήνεια, γιά νά ὀδηγηθοῦμε σέ σωστές κατευθύνσεις καί ἀποφάσεις γιά τή διακονία, τήν ἐνότητα καί τήν οἰκοδομή τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος.

Περαίνοντας, νιώθω τήν ἀνάγκη νά ἐπανέλθω στίς θεμελιώδεις ἀρχές, στήν κοινή μας πίστη ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὡς αὐτοκέφαλο τμήμα τῆς εὐρύτερης Ὁρθοδοξίας, ἔχει κατά πάντα τίς δυνατότητες καί τίς προοπτικές νά πορευθεῖ στό μέλλον. Ὡς ἀνώτατο θεσμικό Τῆς ὄργανο, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἔχει χρέος νά μή σταματήσει νά προβάλλει πρὸς τοὺς ἐγγύς καί τοὺς μακρὰν τήν οἰκουμενικότητα τοῦ μηνύματος τοῦ Εὐαγγελίου – τήν ἐνοπιό ἀγάπη, τήν εἰρηνική συνύπαρξη καί πρωτίστως τήν πίστη ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ εὐδιος λιμὴν ὅπου οἱ ἄνθρωποι μποροῦν νά βροῦν ἐγγύηση καί σωτηρία.

Εὐχομαι οἱ ἐργασίες τῆς παρούσης Συνόδου νά εὐοδωθοῦν αἰσίως καί δημιουργικῶς ἐν Χριστῷ καί ὁ Θεός νά ἐνισχύσει τόν καθένα στό ἔργο του ἐντός καί ἐκτός αὐτῆς τῆς αἰθούσης.

Σᾶς εὐχαριστῶ.